

Dierproeven zijn nog steeds noodzakelijk voor wetenschappelijk onderzoek

VSNU, januari 2017

Het gebruik van dieren voor wetenschappelijk onderzoek is een lastig onderwerp waarover de gemoederen soms hoog oplopen. De Nederlandse universiteiten snappen de zorgen die leven in de politiek en de maatschappij. Het gebruik van proefdieren blijft echter voor veel onderzoek essentieel om medische doorbraken te realiseren voor de gezondheid van mens én dier. Het toezicht op het gebruik van dierproeven is – terecht – heel streng. Universiteiten streven permanent naar vermindering van het aantal dierproeven.

Vermindering, verfijning en vervanging van dierproeven

Bij de afweging of toestemming voor de proeven wordt verleend, wordt uitgegaan van o.a. het 3V-beleid. In dit beleid wordt vermindering van het gebruik van proefdieren nagestreefd door (1) Vervanging door waar mogelijk alternatieven voor proefdieronderzoek te gebruiken of te werken met “lagere dieren”, (2) Vermindering van het aantal proefdieren, en (3) Verfijning, waarbij het onderzoek zodanig wordt opgezet dat het leed waaraan het proefdier wordt blootgesteld sterk verminderd wordt. Deze 3V's worden impliciet ook door de wetgever geëist in het Dierproevenbesluit.

Het aantal proefdieren

Tussen 1978 en 2015 is het aantal proefdieren met 66,4% afgenomen. In 2015 zijn in totaal 528.159 dieren gebruikt voor dierproeven. Hiervan zijn er 165.239 (31,3%) gebruikt voor dierproeven bij universiteiten en universitair medisch centra. De onderstaande tabel laat zien dat het in meer dan 80% van de gevallen ging om muizen en ratten.

Aantal dierproeven bij universiteiten en UMC's in 2015					
Muizen	110.581	66,92%	Honden	139	0,08%
Ratten	23.219	14,05%	Paarden	81	0,05%
Vogels en kippen	17.660	10,69%	Schapen	105	0,06%
Vissen	7.946	4,81%	Katten	12	0,01%
Overige knaagdieren	1.203	0,73%	Geiten	105	0,06%
Varkens	811	0,49%	Amfibieën	63	0,04%
Runderen	2.624	1,59%	Fretten	253	0,15%
Konijnen	413	0,25%	Apen (niet humaan)	24	0,01%

Bron: ZoDoende 2015 (NVWA)

Dierproeven zijn belangrijk voor...

Het verbeteren van de kwaliteit en veiligheid van medicijnen • het testen van stoffen en voeding • het krijgen van inzicht in de biologische processen in het lichaam •

Voor meer informatie: Bastiaan Verweij
Public Affairs
verweij@vsnu.nl
www.vsnu.nl/factsheets

Het toezicht op dierproeven

Sinds 1977 is de Wet op de dierproeven van kracht. Deze wet is in december 2014 herzien en daarmee voldoet Nederland aan de Europese Richtlijn (2016/63/EU) die betrekking heeft op proefdieren in wetenschappelijk onderzoek. De wet is er om (1) het welzijn van dieren te beschermen, (2) kaders te stellen waaraan een proef moet voldoen en (3) ervoor te zorgen dat alleen deskundige mensen met proefdieren werken. Met de herziene wet is het organisatorisch model voor de beoordeling van projecten met dierproeven gewijzigd. De Centrale Commissie Dierproeven (CCD) verleent vergunningen voor het verrichten van dierproeven, maar alleen als er geen andere proeven dan dierproeven zijn en als het maatschappelijk nut van de proef voldoende opweegt tegen het dierenleed. De CCD vraagt advies aan een Dierexperimentencommissie (DEC) die het onderzoeksplan beoordeelt. Zo'n commissie bestaat uit experts op het gebied van dierproeven, alternatieven voor dierproeven, proefdieren en hun bescherming en hun ethische toetsing.

Apen: een speciale categorie

In enkele vakgebieden, waaronder infectieziekten, het afweersysteem en de hersenen, kan onderzoek met niet-humane primaten niet worden vermeden. Voor dit onderzoek is het namelijk noodzakelijk dat de anatomie en fysiologie van de proefdieren lijkt op die van de mens en zijn er geen alternatieven beschikbaar. Vandaar dat universiteiten het belang van dit onderzoek, mits aan de stringente voorwaarden is voldaan, onderschrijven. Onderzoek met mensapen, zoals chimpansees en gorilla's, is in Nederland verboden.

Transparantie

De Nederlandse universiteiten vinden het belangrijk om de maatschappij op een zo transparant mogelijke manier in te lichten over het gebruik van proefdieren in hun onderzoek. Alle universiteiten en UMC's hebben de gedragscode 'Openheid dierproeven' ondertekend, deze schrijft voor dat er open wordt gecommuniceerd over het gebruik van proefdieren. Dit gebeurt onder andere via de 'Jaarverslagen dierproeven' en via publieksvoorlichting, rondleidingen en artikelen.

Meer lezen:

- [Stichting Informatie Dierproeven](#)
- [Jaaroverzicht NVWA over dierproeven en proefdieren : Zodoende 2015](#)
- [Code openheid dierproeven](#)
- [Rijksoverheid 'waarom proefdieren nodig zijn'](#)
- [Centrale Commissie Dierproeven](#)

Voor meer informatie: Bastiaan Verweij
Public Affairs
verweij@vsnu.nl
www.vsnunl/factsheets

